

Перед початком засідання Президії НАН України 21 вересня 2011 року академік НАН України Б.Є.Патон вручив групі працівників інститутів НАН України державні нагороди, нагороди Верховної Ради України та відзнаки НАН України.

***

Члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили доповідь директора Радіоастрономічного інституту НАН України академіка НАН України Л.М.Литвиненка про наукову та науково-організаційну діяльність установи.

В обговоренні взяли участь академіки НАН України Б.Є.Патон, професор Київського національного університету ім.Тараса Шевченка академік НАН України М.Г.Находкін, директор Інституту космічних досліджень НАН України та ДКА України доктор фізико-математичних наук О.П.Федоров, заступник директора Фізико-механічного інституту ім.Г.В.Карпенка НАН України академік НАН України З.Т.Назарчук, директор Науково-дослідного інституту астрономії Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна доктор фізико-математичних наук Ю.Г.Шкуратов, академік-секретар Відділення фізики і астрономії НАН України академік НАН України В.М.Локтєв.

Президія НАН України ознайомила з досягненнями однієї з потужних харківських установ Академії – Радіоастрономічного інституту НАН України.

Було підкреслено, що наукові результати інституту є продовженням традицій Харківської наукової школи радіофізиків, заснованої академіками НАН України А.О.Слуцкіним, О.Я.Усиковим, С.Я.Брауде. Саме завдяки їх зусиллям були закладені підвалини вітчизняної радіоастрономії, яка і сьогодні утримує лідируючі позиції у світовій науці.

Президія НАН України наголосила, що розробками Радіоастрономічного інституту НАН України нині охоплено простір від Арктики до Антарктиди, де розміщені оригінальні автоматичні високочастотні установки для діагностики динамічних процесів в іоносфері. Вчені інституту поряд з фундаментальними проблемами Всесвіту вирішують чисто «земні» актуальні завдання. Зокрема, йдеться про радіолокатори для пошуку та супроводження цілей, моніторингу земної поверхні та атмосфери, вирішення складних завдань гідрометеорології тощо.

Заслуговує на увагу також той факт, що значний обсяг робіт інститут виконує в рамках тісного міжнародного співробітництва. Це не лише сприяє збереженню наукового потенціалу, а й отриманню додаткових коштів, у першу чергу, для оновлення експериментальної бази, яке інститут успішно здійснює.

Президія НАН України відзначила, що інститут на належному рівні утримує свої астрономічні інструменти, якість і можливості яких приваблюють до співробітництва зарубіжних учених багатьох країн світу. Це той рідкісний випадок, коли до нас намагаються приїхати іноземні вчені попрацювати на наших приладах.

Позитивним у діяльності Радіоастрономічного інституту НАН України є багатопланова співпраця з установами Державного космічного агентства України, яка вже дала досить вагомі фундаментальні і прикладні результати.

Разом з тим Президія НАН України відзначила певні недоліки і проблеми, на яких слід зосередити першочергову увагу.

Необхідно поліпшити кількісні показники захисту кандидатських та докторських дисертацій.

При такому тісному співробітництві з харківськими вищими навчальними закладами, а також маючи великий досвід роботи з талановитою молоддю, інституту треба подбати про більш активне омолодження кадрового складу, хоча загалом в інституті непогано працюють з молоддю.

Враховуючи потужний науковий потенціал інституту, треба збільшити кількість узагальнюючих монографій.

Насамкінець Президія НАН України підкреслила, що Радіоастрономічний інститут НАН України дійсно унікальний заклад, яким може пишатися наша наука, відзначила його надзвичайно успішну роботу, величезні досягнення та велику роль у цьому директора установи академіка НАН України Л.М.Литвиненка.

У цілому Президія НАН України схвалила діяльність Радіоастрономічного інституту НАН України.

***

Далі учасники засідання заслухали та обговорили наукову доповідь заступника директора Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України доктора фізико-математичних наук Ю.В.Малюкіна «Нанодисперсні люмінесцентні матеріали: фундаментальні властивості, технології отримання, технічні та біомедичні застосування».

У виступах президента НАН України академіка НАН України Б.Є.Патона, директора Інституту проблем кріобіології і кріомедицини НАН України академіка НАН України А.М.Гольцева, завідувача відділу Інституту мікробіології і вірусології ім.Д.К.Заболотного НАН України члена-кореспондента НАН України М.Я.Співака, академіка-секретаря Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України академіка НАН України І.К.Походні, директора Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України академіка НАН України Б.В.Гриньова відзначалось, що методи отримання та використання нанодисперсних люмінесцентних матеріалів відіграють значну роль у створенні та розвитку багатьох сучасних матеріало- та енергозберігаючих технологій для потреб різних галузей економіки України.

Нанотехнології дійсно дозволяють отримувати матеріали з унікальними властивостями, які неможливо реалізувати на макрорівні.

Було підкреслено, що в Інституті сцинтиляційних матеріалів НАН України успішно розвиваються комплексні дослідження в галузі сучасного матеріалознавства – отримання нанодисперсних та наноструктурованих люмінесцентних матеріалів. Спільно з іншими інститутами Академії вдало організовано їх випробування з метою практичного застосування цікавих, нових матеріалів.

Зокрема, виконано фундаментальні дослідження та отримано низку пріоритетних результатів щодо нових механізмів формування люмінесценції у нанокластерах порівняно з їх макроаналогами. Ці роботи визнані у світі, про що свідчать численні доповіді на міжнародних конференціях, публікації у рейтингових закордонних журналах, отримані міжнародні гранти УНТЦ, ІНТАС, Копернікус.

Водночас Президія НАН України зазначила, що стан справ із широким застосуванням отриманих результатів на практиці не можна визнати задовільним. Практично відсутні комплексні проекти між інститутами НАН України, виробниками та бізнесовими структурами, які були б спрямовані на реальне використання отриманих результатів. Це, зокрема, застосування нанодисперсних люмінесцентних матеріалів як у техніці, так і в медицині та фармації при розробці новітніх стратегій і засобів лікування. Розробникам та керівництву інститутів потрібно зайняти активнішу позицію в цих питаннях.

Президія НАН України зазначила, що в такому сучасному напрямі, як нанотехнології, в Інституті сцинтиляційних матеріалів НАН України працює в основному молодь і це потрібно всебічно підтримувати.

***

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про організацію виконання постанови Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 942 «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2015 року»; про проведення ювілейної сесії Загальних зборів НАН України за участю Державного космічного агентства України, присвяченої 100-річчю від дня народження академіка М.К.Янгеля; про створення Інституту всесвітньої історії Національної академії наук України; представлення до нагородження працівників установ НАН України Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України